

Expertise Solutions Value

ΒΙΒΛΙΟ
Σε νέα έκδοση τα διηγήματα του Στ. Κινγκ
Οι εκδόσεις Κλειδάριθμος απέκτησαν τα πνευματικά δικαιώματα του Στ. Κινγκ και πρόκειται να εκδώσουν όλα του τα βιβλία σε νέες εκδόσεις με καινούργιες μεταφράσεις. **Σελ. 3**

ΠΡΟΣΩΠΑ
Ο γεν. διευθυντής της Μετροπόλιταν Οπερας στην «Κ»
Σελ. 4

ΦΕΣΤΙΒΑΛ
Η Φιλαρμονική της Βαρσοβίας στη Σύρο
Η επιστροφή του Πίτερ Τιμπόρις στη διεύθυνση ορχήστρας ήταν μία από τις μεγάλες ειδήσεις του 13ου Φεστιβάλ του Αιγαίου στην Ερμούπολη της Σύρου. Ορχήστρα και αρχιμουσικός συνέπραξαν υποδειγματικά με τους σολίστ. **Σελ. 5**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ
Η έκθεση «Summer of Love» στη Σάμο
Σελ. 8

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2017

Στην παραλία της αγωνίας

Η νέα ταινία του Κρίστοφερ Νόλαν αφηγείται την ιστορική μάχη της Δουνκέρκης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

«**ΕΧΕΙΣ 400.000** άνδρες, παγιδευμένους σε ένα μέρος, σε μια παραλία με την πλάτη στη θάλασσα και τον εχθρό να τους περικυκλώνει από παντού. Και είναι θέμα χρόνου πριν έρθουν αντιμέτωποι με την παράδοση ή τον αφανισμό. Το ότι αυτή η ιστορία δεν τελειώνει ούτε με παράδοση ούτε με αφανισμό, είναι αυτό που την κάνει μία από τις σπουδαιότερες στην ανθρωπινή ιστορία. Μια ιστορία που ήθελα από καιρό να διηγηθώ», λέει ο Κρίστοφερ Νόλαν σε ένα, πίσω από τις κάμερες, βίντεο σχετικά με τη νέα του ταινία. Η δική του ωστόσο «Δουνκέρκη» είναι κάτι πολύ παραπάνω από την αφήγηση ενός μεγαλειώδους γεγονότος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου για την ακρίβεια, γράφει τη δική της, κινηματογραφική, αυτήν τη φορά, ιστορία...

Από το πρώτο λεπτό της ταινίας, η απειλή, αν και ελάχιστα ορατή, είναι διαρκής. Όπως συμβαίνει στα καλύτερα θρίλερ, ο Νόλαν δημιουργεί μια ατμόσφαιρα βαριά, γεμάτη ένταση, όπου η ορμή του κινδύνου και του ίδιου του θανάτου είναι σχεδόν απτή.

Ελάχιστοι, βεβαίως, από όσους θα δουν την ταινία του έζησαν εκείνες τις τραγικές μέρες στα τέλη της άνοιξης του 1940, όταν περίπου 400 χιλιάδες Βρετανοί, Γάλλοι και Βέλγοι στρατιώτες βρέθηκαν εγκλωβισμένοι στις ακτές της Μάγχης, με τις δυνάμεις του Άξονα να τους σφυροκοπούν. Όλοι οι υπόλοιποι, ωστόσο, θα πάρουν μια (καλή) γεύση για το πώς θα πρέπει να ήταν τα πράγματα σε εκείνη την απέραντη, τρομακτική παραλία.

Τρομακτική και σήμερα

Και αυτό διότι και σήμερα η παραλία βρίσκεται εκεί και σε ένα βαθμό παραμένει... τρομακτική. Ο «μανιακός» της πιστής απόδοσης και του ρεαλισμού, πάντως, Νόλαν δεν υπήρχε περίπτωση να συμβιβαστεί με γυρίσματα σε κάποιο άλλο, λιγότερο αφιλόξενο μέρος: «Τις πρώτες δύο εβδομάδες των γυρισμάτων υπήρχαν τεράστιες καταιγίδες, έβρεχε, έκανε κρύο, είχαμε να αντιμετωπίσουμε όλα αυτά τα στοιχεία. Και βέβαια την παλιρροία, η οποία ερχόταν πάντα πιο γρήγορα από ό,τι περίμενες. Εκεί όμως γυρίσαμε το καλύτερο υλικό μας...» αναφέρει σε συνέντευξή του ο διευθυντής φωτογραφίας Χόιτερ βαν Χοϊτέμα. Δεν είναι παράξενο λοιπόν που ακριβώς αυτό το κολοσσιαίο –έτσι το χαρακτηρίζει ο Νόλαν–

Χιλιάδες παγωμένοι και φοβισμένοι στρατιώτες περιμένουν στον μύλο τα βρετανικά πλοία που θα τους οδηγήσουν στη σωτηρία. Αριστερά, ο σκηνοθέτης Κρίστοφερ Νόλαν δίνει οδηγίες στον Κένεθ Μπράνα, ενώ δεξιά το σκάφος του Μαρκ Ρίλανς προσπαθεί να φτάσει στη Δουνκέρκη με τα Spitfire στον αέρα.

Πρωταγωνιστούν το μουγκρητό της θάλασσας και του αέρα, οι εντολές των αξιωματικών, ο βρυχηθμός του Spitfire, η υποβλητική μουσική του Χανς Ζίμερ.

γύρισμα της παλιρροίας στη Δουνκέρκη έγινε και το βασικό αφηγηματικό όχημα της ταινίας.

Υπακούοντας σε ένα κλασικό σχήμα «νολανικής» οργάνωσης, η «Δουνκέρκη» είναι τακτικά χωρισμένη σε τρεις υπο-αφηγήσεις. Η

πρώτη εξελίσσεται στην παραλία των Συμμάχων και στον λεγόμενο «μύλο», όπου οι παγωμένοι και φοβισμένοι στρατιώτες περιμένουν, σε μια εβδομάδα αγωνίας, τα βρετανικά πλοία που θα τους οδηγήσουν στη σωτηρία. Ανάμεσά τους ο Κένεθ Μπράνα, στον ρόλο ενός πλοιάρχου, στέκει ακίνητος σαν φάρος στην αποβάθρα, προσπαθώντας να οργανώσει το χάος της αποχώρησης.

Παράλληλα παρακολουθούμε την ιστορία ενός πατέρα (Μαρκ Ρίλανς), ο οποίος μαζί με τον γιο του ξεκινά με το πολιτικό του σκάφος για να φέρει πίσω «τα αγόρια μας» από τη Δουνκέρκη. Γι' αυτούς ο χρόνος της αφήγησης αντιστοιχεί

σε μια μέρα, ενώ για τους πιλότους της RAF, που πετούν πάνω από το θαλάσσιο πέρασμα προσπαθώντας να γλιτώσουν τα πλεούμενα από τα γερμανικά βομβαρδιστικά, περιορίζεται μόλις στη μία ώρα.

Σχεδόν το 70% της «Δουνκέρκης» είναι γυρισμένο με κάμερα Imax και φιλμ των 65 mm. Αυτό πρακτικά σημαίνει τρομερή ευρύτητα πλάνων αλλά και ανάλυση των λεπτομερειών –ή «ένα δίκως τογγραφίας», ταυτόχρονα όμως πρόκειται για ένα εργαλείο αρκετά ογκώδες και δύσχρηστο.

Αυτό φυσικά δεν υπήρχε περίπτωση να πτοήσει τον Νόλαν, ο

ο οποίος μαζί με τον Χόιτερ μπήκε σε ένα αεροπλάνο τύπου EuroStar, με μια Imax προσαρμοσμένη σε κάθε φτερό, κινηματογραφώντας από εκεί τις επικές αερομαχίες που βλέπουμε στην ταινία. Και οι... πιλότοι του ωστόσο δεν είχαν ευκολότερο έργο. Ο Τομ Χάρντι και ο Τζακ Λόουντεν, που τους υποδύονται, στριμώχθηκαν κανονικά στο ειδικά διαμορφωμένο κόκπιτ των αυθεντικών Spitfire και γύρισαν πετώντας τις περισσότερες σκηνές τους.

Αναφέραμε παραπάνω σχετικά με τους χρόνους της αφήγησης. Η μόνη «εμμονή» του Νόλαν με την έννοια του χρόνου είναι κι εδώ πανταχού παρούσα. Όπως συνδυάζεται στο «Inception» ή στο πιο

πρόσφατο «Interstellar», ο χρόνος είναι και εδώ ο πραγματικός αντίπαλος, κόντρα στον οποίο διεξάγεται ο απόλυτος αγώνας επιβίωσης. Ανάμεσα στις (πολλές) σιωπές της ταινίας, τον χώρο γεμίζει ο επιτακτικός ήχος του ρολογιού –σαν κυρίαρχος μετρονόμος που από ψηλά ορίζει τις τύχες των ανθρώπων, μετράει τα λεπτά μέχρι την παλιρροία, το διάστημα για να κλείσει η μπουκαβόρτα του πλοίου, την ώρα πτήσης που έχει ακόμη ένα μαχητικό με ελάχιστα καύσιμα.

Οι διάλογοι στη «Δουνκέρκη» κρατούνται στο μίνιμουμ: οι ήχοι που πρωταγωνιστούν είναι το μουγκρητό της θάλασσας και του αέρα, οι φωναχτές εντολές των αξιωματικών, ο βρυχηθμός της μηχανής του Spitfire και, βέβαια, το υποβλητικό μουσικό σκορ του Χανς Ζίμερ που επιτείνει ακόμη περισσότερο το αίσθημα της αγωνίας. Εν μέσω τέτοιων εξωτερικών ερεθισμάτων, τα οποία ο Νόλαν φρόντιζε να κυριαρχούν στα γυρίσματα, το έργο των ηθοποιών γίνεται σαφώς πιο ιδιαίτερο. «Όταν βρίσκεσαι στην παραλία, κοντά σου γίνονται πραγματικές εκρήξεις και ακριβώς από πάνω σου πετούν μαχητικά του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στην ουσία δεν χρειάζεται καν να παίξεις απλώς αντιδράς σε όσα βλέπεις και ακούς τριγύρω», λέει σχετικά ο νεαρός ηθοποιός Τομ Γκλιν-Κάρνεϊ.

Ρεαλισμός

Μία επιπλέον «στρώση» ρεαλισμού στην ταινία, άλλωστε, έχει να κάνει με την ηλικία των πρωταγωνιστών της. Η κοινή κολιγουντιανή πρακτική είναι να χρησιμοποιούνται μεγαλύτεροι ηλικιακά και πιο έμπειροι ηθοποιοί, οι οποίοι παριστάνουν τους νεαρούς. Εδώ ωστόσο οι φαντάροι της παραλίας είναι στην πλειονότητά τους παιδιά 18-23 χρόνων, όπως δηλαδή και εκείνοι που έλαβαν μέρος στα πραγματικά γεγονότα.

Είναι δύσκολο να πούμε αν η «Δουνκέρκη» είναι ένα πολεμικό έπος του επιπέδου της «Διάσωσης του στρατιώτη Ράιαν» του Σπίλμπεργκ, για παράδειγμα. Στα (μόλις) 106 λεπτά της διάρκειάς της, ωστόσο, προλαβαίνει κανείς να απολαύσει ένα εκπληκτικό θρίλερ –το πρώτο αυθεντικό αριστούργημα της κινηματογραφικής σεζόν–, να απορροφηθεί στη δίνη του και τελικά να βγει από την αίθουσα λυτρωμένος, περίπου σαν τους επιζώντες Βρετανούς στρατιώτες όταν αντίκρισαν τα λευκά τείχη των ακτών του Ντόβερ.